voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 18 april 2017

onderwerp	Rapportage proeftuin Regio Zwolle
portefeuillehouder	
informant	Breider, Ellen (2673)
afdeling	Concernstaf

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
de rapportage van de proeftuin Regio Zwolle

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 28 maart 2017

Onderwerp	rapportage proeftuin regio Zwolle
Versienummer	

Portefeuillehouder H.J. Meijer

Informant J.F. Breider
Afdeling / CSADV
Telefoon 038 498 2673
Email E.Breider@zwolle.nl

Bijlagen
1. Rapportage proeftuin Regio Zwolle
2. Statement 6 proeftuin regio's

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de rapportage van de proeftuin Regio Zwolle

Datum 28 maart 2017

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Naar aanleiding van de aanbevelingen van de studiegroep Openbaar Bestuur in het rapport Maak Verschil zijn door het ministerie van BZK een 6 tal regio's geselecteerd om deze aanbevelingen in de praktijk te toetsen. Regio Zwolle is daar een van. Sinds het najaar 2016 onderzochten we samen met het Rijk, IPO en VNG hoe de regionaal-economische samenwerking versterkt kan worden. Centrale vraag was: 'Hoe kan de regio haar lichte en flexibele vorm van samenwerken behouden en tegelijkertijd meer slagkracht (bestuurlijke, financieel, organisatorisch) creëren'. We hebben dit in breed verband (overheden, onderwijs, ondernemers) opgepakt. Diverse sessies met zeer uiteenlopende vertegenwoordigers van de 4O's hebben plaatsgevonden, over inhoudelijke vraagstukken als de human capital agenda, over regionale gebiedsgerichte aanpak en over effectieve regionale samenwerking (met griffiers en secretarissen). Diverse wetenschappers waren gelieerd voor reflectie gedurende het proces
Alle proeftuinen hebben op 27 maart hun rapportages opgeleverd; de ervaringen die in de proeftuinen zijn opgedaan leveren adviezen en aanbevelingen op die worden meegegeven aan het nieuwe kabinet in het voorjaar van 2017. Daartoe is ook een statement afgegeven. Tegelijkertijd zijn er nadrukkelijk ook leerpunten voor de regio Zwolle om verder te kunnen doorontwikkelen.
In de bijlagen treft u de rapportage aan en het statement.

Kernboodschap
Hoe kan regionale samenwerking bijdragen aan economische groei? Regio Zwolle onderzocht als een van de 6 proeftuinen samen met het Rijk, provincies en gemeenten in gezamenlijkheid wat nodig is om samenwerking in de regio van de grond te krijgen en verder te brengen. De uitkomsten voor de regio Zwolle zijn vervat in een aantal aanbevelingen rond de thema's Ambitie en urgentie, Governance, De menselijke factor, Responsiviteit en middelen.

De werkwijze en structuur van de regio (lichtheid behouden) wordt onderschreven maar verhoging van ambitie en urgentie is een 'must'. Een verbindende en uitdagende agenda wordt aanbevolen.
De governance van de regio - de lichte structuur, de samenwerking met de 4 O's – zijn van belang voor de adaptiviteit en flexibiliteit die vandaag de dag nodig is om snel te kunnen reageren op vraagstukken. De coalitions of the willing committeren zich en verplichten zich tot bijdrage aan de realisatie van een opgave. Dit vraagt ook zorgvuldige procesafspraken en werkwijzen waarbij ook gepleit wordt coalities op maat en ruimte voor regionale verschillen.

De menselijke factor is belangrijk in regionale samenwerking. Daartoe is organisatie van meer betrokkenheid en draagvlak van belang. Een aantal aanbevelingen geven handreikingen voor het vormgeven van deze betrokkenheid met een rol voor secretarissen en griffiers.

Als laatste worden uitspraken gedaan over responsiviteit en snelle inzet van middelen. Dan gaat het om (ontschotte) financiering en capaciteit om vraagstukken uit te kunnen werken.

Het proeftuintraject heeft tot interessante inzichten geleid over het functioneren van de regio. Daarover zijn in de rapportage aanbevelingen opgenomen. Daarnaast levert het wensen op voor verbeteringen aan Rijkszijde waaroverRegio Zwolle met het rijk het gesprek zal aangaan.

Achtergrondinformatie
Op basis van de hoofdvraag 'Hoe kunnen we de lichte en flexibele vorm van samenwerking behouden en tegelijkertijd bestuurlijk, organisatorisch en financieel meer slagkracht ontwikkelen' is langs een aantal lijnen de opbrengst geschetst. De aanbevelingen gaan over ambitie, governance, de mens in de regio en reponsiviteit en middelen.

Ambitie/urgentie van de Regio Zwolle
De Regio Zwolle mag ambitieus zijn en is dat ook. De regio presteert economisch bijzonder goed. Gelijktijdig wordt de vraag gesteld: 'Kunnen we er nog meer uithalen? Zijn we wel ambitieus genoeg?' De regio doet zichzelf en daarmee ook de Nederlandse economie tekort doet als zij suboptimaal presteert. Verhoging van de ambitie is noodzakelijk evenals het aanwakkeren van het urgentiebesef. Het verhogen van het ambitieniveau gaat niet vanzelf. Naast het wakker schudden van het urgentiebesef vraagt dat om het opstellen van een meer ambitieuze agenda, het meer op slagvaardigheid richten van haar werkwijze (governance) en het effectiever organiseren van een aantal randvoorwaarden, waaronder de menselijke factor en de middelen.
Geconstateerd wordt dat de regio weliswaar een aantal agenda's telt, maar dat een gedeelde, verbindende én uitdagende agenda ontbreekt. Wat nodig is, is een omvattende agenda die de partners (4 O's) omarmen als koers voor de toekomst en als fundament voor een dynamisch werkplan.

Governance: Slagkracht vergroten - lichtheid samenwerking behouden
De lichtheid zit niet in de weg. Het past bij de regio met haar mentaliteit van aanpakken en waar samenwerking is gebaseerd op vertrouwen en een hoge gunfactor. Dit model wordt door de proeftuin door iedereen nog steviger omarmd. De vanzelfsprekendheid van de 4O benadering is uniek en houdt alle partijen onderling scherp op de opgaven. Partijen weten elkaar te vinden als zij iets willen; ook een kenmerkende karaktertrek van de Regio Zwolle. Er wordt gedacht in mogelijkheden en kansen. De lichte structuur is flexibel en maakt het gemakkelijk adaptief te opereren – een noodzakelijke kwaliteit in onze snel veranderende samenleving.
De Regio Zwolle wil het opgavegericht werken versterken met een aanpak volgens het principe van 'coalitions of the willing'. Deze spreken een stevig commitment aan de opgave uit op grond van eigen motivatie en hun belang bij realisatie. Per opgave worden belanghebbenden uitgenodigd om deel te nemen aan de projectdefiniëring en daarop invloed uit te oefenen. De coalitiepartners nemen de verplichting om daadwerkelijk bij te dragen aan de realisatie (met capaciteit en/of geld). Dat kan door belanghebbenden uit te dagen en ruimte te geven om opgaven daadwerkelijk te realiseren. Daarbij hoeft dan niet iedereen permanent over elkaars schouder mee te kijken en steeds samen aan tafel te zitten. Achteraf wordt verantwoording afgelegd. En meedoen is niet vrijblijvend.

Democratische legitimiteit - betrokkenheid van de volksvertegenwoordigers
Conclusie is dat er geen sprake is van een democratisch tekort. Wel is belangrijk dat er gewerkt moet worden aan een grotere betrokkenheid van de volksvertegenwoordigers. Wat namelijk als risico wordt gezien is de relatief grote afstand die wordt gevoeld door volksvertegenwoordigers in Raden en Staten. De regio is wel geliefd – want doet het goed – maar is weinig bekend. Het gaat daarbij niet alleen om gemeenteraads- en statenleden, maar ook om lokale ondernemers, individuele burgers en medewerkers van partijen die bij de regio betrokken zijn. Ook bij hen is de regio vaak 'ver van het bed'. Voor het vergroten van de bekendheid en betrokkenheid is een aantal suggesties gedaan zoals

jaarlijks aandacht voor de regio bij de Perspectiefnota/voorjaarsnota, waarbij informatie wordt verstrekt over de regionale plannen; meer terugkoppeling van bestuurders over regionale ontwikkelingen naar Raden en Staten; Raden en Staten ook beter meenemen in het voortraject waar de eerste analyses worden gemaakt en afwegingen plaatsvinden en die uiteindelijk leiden tot uitvoeringsafspraken; Themabijeenkomsten in gemeenten, waaraan wordt deelgenomen door vier O's en wordt ingespeeld op de lokale situatie.
Ook is een werkgroep van secretarissen gevormd, die zich buigt over de vraag hoe de betrokkenheid bij de regio kan worden verbreed. Leden van de Economic Board hebben uitgesproken zich ook te willen inspannen om ontwikkelingen in de regio aan de lokale of provinciale volksvertegenwoordigers toe te lichten.

De menselijke factor in de regionale samenwerking
De menselijke factor is belangrijk in regionale samenwerking. Dit geldt bij uitstek in de Regio Zwolle, waar de lichte structuur het boeken van resultaten sterk afhankelijk doet zijn van onderlinge contacten en individuele initiatieven. Er is een duidelijke vraag naar meer aansluiting en samenwerking tussen de verschillende partijen. En meer nog naar een manier om die verbinding tot stand te brengen. De ontwikkeling van regionale competenties gebeurt reeds door het aanbieden van een regionale leergang 'regionaal samenwerken' en door intervisiebijeenkomsten. Deze leergang en bijeenkomsten staan nu reeds open voor medewerkers en bestuurders van alle 4 O's, maar kunnen worden verbreed en uitgebreid. Ook kunnen verbindingen worden gefaciliteerd via broedplaatsen of leerkringen

Responsiviteit & middelen
Hoe worden we responsiever, zodat we snel besluiten kunnen nemen over onze inzet?
Bij het op maat antwoord geven op maatschappelijke opgaven en het ruimte geven aan groepen om opgaven te realiseren, moet dan ook de financiering steviger geregeld worden. Dat betekent enerzijds afspraken maken met alle overheden over het programma en de daarbij behorende bijdragen. Dat betreft de gemeenten, de provincies en het rijk. Anderzijds is het van belang eenmaal goed gedefinieerde projecten snel van geld kunnen voorzien. Zo'n opzet moet de niet-overheden zekerheid bieden dat de samenwerking en cofinanciering ook echt omgezet worden in actie. Dat draagt bij aan een goed investeringsklimaat.
Tegelijkertijd moet ervoor gewaakt worden dat met het aangaan van financiële arrangementen de lichte organisatie niet alsnog zwaar en log wordt. Dat is een puzzel die we binnen de wettelijke kaders willen regelen.

Communicatie
De rapportage en het statement zijn als bijlage bijgevoegd. Daarnaast is van de opbrengsten van de proeftuin door regio Zwolle ook een kort filmpje gemaakt https://youtu.be/kn0Jzi97SWI

Vervolg
De proeftuin heeft in korte tijd veel energie losgemaakt in de regio waarbij ook de provincie Overijssel – die de inbreng van de overige provincies coördineert – zeer betrokken is. Het is belangrijk deze energie vast te houden na de formele beeindiging van de proeftuinen en zorg te dragen voor een vervolg.
Voor een aantal aanbevelingen zijn al trajecten uitgezet, bijvoorbeeld voor de agenda via de regionale verdieping van de Kracht van Oost. Voor de overige aanbevelingen wordt op korte termijn de aanpak van het vervolgproces ontwikkeld.
Met de griffie zijn we in gesprek over de aanbevelingen rondom betrokkenheid van de raad in relatie tot de reeds lopende raadstrajecten over regionale samenwerking (verbonden partijen etc).

Datum 28 maart 2017

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 34418

Onderwerp Rapportage proeftuin Regio Zwolle

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 28-03-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 18 april 2017,

de voorzitter,

de griffier,